

18.11.2019

Nr. 07-6/7

La Nr.

din

Doamnei Liuba JIGNEA-SUVEICA

Director al Administrației Naționale a Penitenciarelor

RECOMANDARE

în temeiul pct.8, subpct.6) din Legea nr. 164 din 31.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului.

Conform prevederilor art.1 al Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52 din 03.04.2014, Avocatul Poporului asigură respectarea drepturilor și libertăților omului de către autoritățile publice, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile și contribuie la apărarea drepturilor și libertăților omului prin prevenirea încălcării acestora, aplicând procedeele reglementate de această lege.

În exercitarea atribuțiilor de bază Oficiul Avocatului Poporului în conformitate cu prevederile Legii pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului nr. 164 din 31.07.2015 (pct. 8 subpct. 6)) elaborează și prezintă autorităților publice, organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, organizațiilor necomerciale și persoanelor cu funcții de răspundere de orice nivel obiecții și propuneri de ordin general referitoare la asigurarea drepturilor și libertăților omului, la îmbunătățirea activității acestora.

Avocatului Poporului a recepționat mai multe cereri din partea persoanelor aflate în detenție, inclusiv din partea avocaților în interesele clienților lor, în care se invocă alegații cu privire la repartizarea neuniformă pentru ispășirea pedepsei în penitenciarele din țară.

Potrivit celor relatate în cereri, persoanele sunt repartizate pentru ispășirea pedepsei în penitenciarele, care întrunesc cerințele prevăzute în sentință cu referire la tipul penitenciarului, însă în opinia lor nu se ia în calcul și locația penitenciarelor în raport cu domiciliul persoanelor sau ale rudelor celor mai apropiate.

Astfel, în opinia solicitanților intervenției Ombudsmanului, această situație conduce în mod inevitabil și direct la apariția problemelor în vederea beneficiarii

întrevederilor cu rudele, ceea ce o consideră expunere la rele tratamente, declarând în acest sens greva foamei, sau automutilându-se.

Menționez, că aceste alegeri sunt frecvent înaintate de către persoanele din custodia statului angajaților Oficiului Avocatului Poporului inclusiv în timpul vizitelor periodice de monitorizare, documentare, sau în cadrul audiențelor efectuate în instituțiile de detenție.

Totodată, analizând informațiile prezentate în Sintezele operative zilnice, îngrijorare Ombudsmanului a ridicat numărul mare de persoane identificate cu traumatisme, sau automutilări.

Pentru elucidarea circumstanțelor unor situații descrise în Sintezele operative, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu. În cadrul verificărilor efectuate, din explicațiile preluate de la deținuți, inclusiv ale angajaților din instituțiile de detenție, s-a constatat că pe lângă starea precară a condițiilor din penitenciare, lipsa comunicării directe a deținuților cu rudele (în special cu copii), conduce la înrăutățirea stării psiho-emoționale ale acestora, sporește indiferența deținuților față de responsabilitățile ce le revin, crește rata abandonului programelor de resocializare, inclusiv sporește agresivitatea în rândurile deținuților, care este orientată împotriva angajaților din instituțiile de detenție.

În aceste circumstanțe, îngrijorarea Avocatului Poporului față de respectarea drepturilor persoanelor private de libertate este întemeiată, inclusiv în privința respectării drepturilor angajaților, care trebuie să fie prioritate nu doar pentru Ombudsman ci și pentru angajator.

Un caz relevant în privința celor descrise mai sus, este și situația deținutului XXXXX XXXXXX, care a menționat că este deținut în P-XXXXXX, însă conform statutului penitenciarului ar putea fi deținut și în P-XXXXXX, care este mai aproape de casă.

Acesta mai menționează că la data de 31 iulie 2019 a expediat cerere de transfer către ANP, în care a menționat că pe parcursul lunii iulie, din lipsă de spațiu de dormit a fost nevoit să doarmă în altă parte decât dormitorul, însă răspuns așa și nu a mai primit, fapt pentru care a declarat greva foamei în august și în septembrie, repetat.

Atrag atenția Dvs. că situație similară, unde din lipsa locurilor de dormit persoanele erau nevoite să doarmă pe schimburi, a fost identificată și în P-XXXXXX

pe parcursul lunii iunie 2019, situație remediată imediat de administrația penitenciarului.

Conform prevederilor Constituției Republicii Moldova, statul garantează respectarea drepturilor și libertăților omului, inclusiv respectarea vieții private și a familiei.

Conform art.2 din Legea cu privire la sistemul administrației penitenciare Nr.300 din 21.12.2017, activitatea sistemului administrației penitenciare se desfășoară exclusiv în temeiul și pentru executarea legii, în conformitate cu principiul legalității, al respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al imparțialității și nediscriminării, al umanismului, al aplicării raționale a mijloacelor de corijare a condamnaților și stimulării atitudinii respectuoase față de lege.

Potrivit pct.10 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.437 din 15.05.2018, ANP este responsabilă de asigurarea ordinii de drept și a legalității în instituțiile penitenciare, a securității persoanelor private de libertate, asigurării implementării politicii statului în domeniul punerii în executare și controlului executării pedepselor penale cu închisoarea, inclusiv asigurarea evaluării inițiale și a repartizării condamnaților în instituțiile penitenciare conform criteriilor stabilite de lege, etc.

Conform art.196, alin.(2) CE RM, la stabilirea penitenciarului se va da prioritate penitenciarului situat mai aproape de localitatea de domiciliu sau reședință a condamnatului ori de altă localitate solicitată în scris de acesta.

În aceeași ordine de idei, atrag atenția Dvs. și asupra faptului că după intrarea în vigoare a modificărilor la Codul de Procedură Penală și anume posibilitatea aplicării mecanismului compensatoriu pentru condiții de detenție care cad sub incidența art.3 CEDO, un număr mare de persoane s-au adresat instanțelor de judecată la acest subiect.

Potrivit informațiilor acumulate în cadrul vizitelor (de la deținuți, inclusiv de la angajații instituțiilor de detenție), o parte din persoanele ce s-au adresat în instanța de judecată în baza art. 473²-473⁴, au obținut încheieri favorabile, dintre aceștia unii chiar au fost eliberați.

În aceste condiții numărul deținuților din instituțiile de detenție nu a scăzut semnificativ, însă oferă posibilitate de a face o reevaluare, respectiv și o repartizare a condamnaților în instituțiile penitenciare conform criteriilor stabilite de lege.

În acest context, având în vedere atribuțiile Administrației Naționale a Penitenciarelor, consider deosebit de importantă atitudinea responsabililor, care trebuie să fie corespunzătoare după modul de acționare, iar în cazul în care situa impune - după modul de reacționare.

În aceeași ordine de idei, Ombudsmanul consideră inadmisibile orice justificări de ordin logistic sau financiar invocate de autoritățile responsabile atunci când sunt afectate drepturile omului și demnitatea umană.

Totodată, consider oportun a menționa, ca la examinarea situației să se depună toată diligența pentru a nu se admite înrăutățirea situației persoanelor aflate în detenție.

În rezultatul celor expuse *supra* și în temeiul Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52 din 03.04.2014,

RECOMAND:

1. Întreprinderea măsurilor logistice în vederea asigurării minimului necesar pentru detenție fiecărui deținut în vederea prevenirii expunerii la rele tratamente;
2. Respectarea dreptul la petiționare al persoanelor condamnate conform prevederilor art.210¹ alin.(1) Cod de Executare al Republicii Moldova, cu informarea acestora despre deciziile adoptate;
3. Depunerea diligenței la examinarea oportunității evaluării/reevaluării situației solicitanților de ispășire/continuarea ispășirii pedepsei conform prevederilor art.196 CE RM.
4. Consolidarea capacităților angajaților instituțiilor de detenție în privința aplicării eficiente a tehnicilor de aplanare a conflictelor.

Cu respect,

Mihail COTOROBAI
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Executor,
Ion Miron